

Ugyanakkor a település ÉÉK felé tovább húzódnak, de ennek megkutatását a vasúti töltés akadályozza.

A kisebb-nagyobb csoportokat alkotó régészeti objektumok mintegy 90%-át kitevő különböző méretű cölöphelyek a teljes területen jelentkeztek, az elsődleges feldolgozottság szintjén azonban csupán három földfelszínre épített felmenő falú ház azonosítható, illetve feltehetően határoló funkciót ellátó oszlopsorok (kerítés?). A cölöphelyek néhol sűrűbb előfordulása az épület megújítására utalhat. Ezenkívül egy teljesen szédült kemence hamusgödrével, két vörösre átégett sekély betöltésű nyílt tüzelőhely és néhány agyaggyertya, illetve hulladékgyödör került elő. Utóbbiak a feltárt terület É-i részén koncentráálódtak. Feltűnő, hogy inkább a cölöphelyek tartalmazták a túlnyomórészt kerámiatöredékekből álló leletanyagot, melyek között több perem- és fültöredék is előfordul. Kidolgozásuk gyenge minőségű, színük a világosbarnától az egészen sötét barnáig, feketéig terjed, egyetlen körömbecsipkedéses peremtöredéket leszámítva díszítetlenek.

A datáló értékű kerámiatöredékek alapján a feltárt települést a rézkor elejére tehetjük, a kései lengyeli kultúra és a korai Balaton-Lasinja kultúra átmeneti időszakára.

Munkatárs: Szilasi Attila Botond régésztechnikus.

POLGÁR PÉTER

382. Szombathely, Kozmán kívüli-dűlő

(Vas megye) U, R, Kk

2005. május 17. és július 7., majd augusztus 24. és szeptember 9. között végeztük el a tervezett lakópark területén a megelőző feltárást. Ennek során 21 589 m²-en 424 objektumot tártunk fel, amelyek három korszak emlékeanyagához sorolhatók.

A *DVK kottafejes fázisának* telepe a Perinttől Ny-ra kb. 1 km-re az úgynevezett Oladi-platóhoz kapcsolódó löszös dombvonulaton ÉNy-DK-i irányban helyezkedik el. A telep Ny-i legszélén, az utolsó Langgrubetől Ny-ra, közvetlenül mellette a kő nyersanyag feldolgozására utaló, azok mikroszilánkjait is tartalmazó gödrök csoportja volt elkülöníthető. A telep DK-i területén – egy csoportban – találtuk meg szinte az összes hajdani gabonás vermet. A telep házainak egy része oszlopszerkezetes volt és többször megújították azokat. Másutt a Langgrubek között nem találtunk oszlophelyeket, azaz talpgerendás házakat kell feltételeznünk. A házak falát agyaggal tapasztották, amelyet a nagy mennyiségben feltárt paticis igazol. A viszonylag nagyszámú kerámia (mindössze néhány darabon maradt meg a festés nyoma) mellett kő vésőbalták és a gabona feldolgozásnál használatos alsó őrlőkövek és zúzókövek is előkerültek. A telep Vas megye első teljes egészében feltárt faluja.

A *badeni kultúra* időszakának telepjelenségei közül nyílhegyeket bontottunk ki a 103. és 375. sz. objektumokból. A 243. sz. objektumban nagy mennyiségű kagylótöredéket tartalmazó betöltésréteg is volt.

Néhány késő középkori gödörből mintát vettünk talajtani, palinológiai és archaeobotanikai vizsgálatra. Igen kevés és rossz megtartású csontmaradványt gyűjtöttünk. A lelőhely légi fotózását Pap Gábor végezte el.

Munkatársak: Vámos Gábor, Czoczek Viktória és Rozsonits Gyöngyi régésztechnikusok.

ILON GÁBOR

383. Szombathely, Mátyás király utca 22.

(Vas megye) Ró

2005. április 4. és május 4. között megelőző régészeti feltárást végeztünk a telek (Hrsz.: 8830) két különálló felületén, összesen 330 m²-en.

Az utcafronthoz közelebb eső „A” felületen egy újkori beásáson kívül csak közvetlenül a köves altalaj felett húzódó iszapos-homokos-apró kavicsos, megközelítőleg 50 cm vastag réteg tekinthető régészeti jelenségnek. Ez utóbbiban sok legömbölyödött szélű római tetőfedő téglá töredékét, továbbá kerámiadarabokat találtunk. Az efelett húzódó homokos rétegeknek is öntéstalaj jellege volt megfigyelhető.

A „B” munkaterületen egy újkori téglafalon és planírozott építési törmeléken kívül egy római kori épület kiszedett falait találtuk meg. A sárga agyagos altalajba alapozott falakat valószínűleg az újkorban bontották vissza, illetve szedték ki köveiket. Az épület építésének két periódusát lehetett elkülöníteni: 1. az előbb említett falak felhúzásának periódusa, 2. majd egy kevésbé mélyen megalapozott É-D-i irányú fal (köveit későbbi korok szintén kiszedték) és egy visszabontott apszis periódusa. Padlószinteket egyáltalán nem találtunk, ezek már korábban elpusztultak. A római épületen kívül egy római kori gödröt és két kutat tártunk fel. Az egyik kútból kerámia- és állatcsonttöredékeken kívül kőfaragványok is kerültek elő: egy 1. századi, valószínűleg sírsztélé férfifejet ábrázoló töredéke, egy másik fej töredéke, továbbá egy építészeti elem.

Munkatársak: Pásztókai-Szeöke Judit, Tárczy Tamás.

SOSZTARITS OTTÓ

384. Szombathely, Petőfi telep, Halastó utca

(Vas megye) Ó, Á

2005. szeptember 12–18. között végeztük el a terület próba- és megelőző feltárást (Hrsz.: 14563/17–18, 14563/19). A kutatás során 635 m²-t tártunk és mértünk fel, továbbá 28 objektumot dokumentáltunk. Az építendő új út felületébe mélyített árokban régészeti jelenséget nem tapasztaltunk. A tervezett építkezés I. üteme területén pusztán újkori objektumokat találtunk. A 10. sz. objektumban, amely egy öntéstalajjal feltöltött gödör, másodlagos helyzetben két darab szentgáli radiolaritszilánk került elő, amelyek közelebből nem megállapítható korú őskori telepre utalnak. Az építkezés II. üteme területének egy részén, amelyet a 2., 3., és 4. sz. kutatóárok is érintettünk, Árpád-kori jelensé-

gekre bukkantunk. Ezek közül a leggazdagabb a 23. számú volt.

ILON GÁBOR

385. Szombathely, Síp utca

(Vas megye) U, R

2005. június 27–28-án helyszíni szemlét tartottunk az Oladi-plató területére eső kábelfektető árok mentén (Hrsz.: 4423). A lelőhely nagysága kb. 2500×600 m, ennek egy részletét érinti a munkaárok. A lelőhelykomplexum az Oladi-plató és a Kozmán kívüli-dűlő területét jelenti, kb. az Oladi kilátótól a Parkerdei utca melletti vízbázis kútjáig. A munkaárok kb. 50 m-es szakaszán 6–8 késő neolitikus-réz kori objektumot találtunk.

Június 28. és július 4. között leletmentést végeztünk a Perint-patakot Ny-ról kísérő dombvonulat úgynevezett Oladi-platóján. A munkaárokban a 16614 helyrajzi számon tervezett út torkolati részén 4, a lengyeli II. avagy III. fázisra keltezhető gödröket vágtak át és pusztítottak el részben. A gödrök betöltéséből paticsot, őrlőkőtöredékeket, bakonyi radiolaritot és egy kis obszidiánpengét, valamint kerámiát (köztük pasztózus vörös festésű) tártunk fel.

Munkatárs: Vámos Gábor.

ILON GÁBOR

386. Szőlád, Kertek mögött

(Somogy megye) R, B, Ge, A

2005. március 21–24-én földmágneses vizsgálatokat végeztünk (Fluxgate-Gradiometer-FM36) a lelőhelyen, hogy a 2003-ban feltárt langobard sír környezetében feltételezhető temető nyomára bukkanjunk. A mintegy 2 ha-os terület átvizsgálása után a sír környezetében erőteljes mágneses anomáliák/foltok utaltak további régészeti objektumokra, de sírokat és települési objektumokat elkülöníteni nem sikerült. A területen végzett terepbejárás során rézkori, bronzkori és Kr. u. 6–7. századi cserepeket gyűjtöttünk.

Szeptember 1. és október 4. között a tavaszi földmágneses kutatás eredményei alapján feltételezett langobard temető hitelesítő feltárását végeztük. Az L-alakú, mintegy 500 m²-es felületen 12, Ny-ra tájolt langobard sír, 8 őskori objektum és egy késő avar kemence került elő. A feltárt 10 sír közül négyet kiraboltak. Három sírt a felszíni sírhalmok alakjára utaló kerek, kettőt négyszögletes árok vett körül. A 2,5–4,5 m mélyre ásott sírokba a halottakat ácsolt vagy fatörzskoporsókba temették. Az egyszerű aknasírok mellett a padkás sírok 1–2 m mélységben lépcsősen összeszűkültek, a padkára gerendákat helyeztek. A 13. sz. nagy körárkos sír K-i felébe a gerendákra egy egész lovat helyeztek, ez alatt a sírkamra oldalát deszkákkal borították. A fatörzskoporsóba eltemetett halottat erősen megbolygatták, a csontok és a leletek töredékes állapotban kerültek elő (spáta, mérleg serpenyője, besimított bikónikus edény, bepe-

csételt edény, terra sigillata, bronz nítsegek). A koporsó alját növényekkel bélelték, arra textíliát terítettek. A bolygatatlan sírokban lándzsa, kard, kés és egy esetben sarkantyú került elő. A 6. sz. bolygatatlan sírban aranyozott bronz pajzstövises csat és két pajzs alakú övrög-zítő, fésű és bőrsisakot díszítő vaddisznóagarak kerültek elő. A sírokban gyakori az edény és a szárnyas húsmelléklet. A halmos sírformák, a temetkezési rítus és a módszeres rablás egy magasabb társadalmi helyzetű népesség temetkezőhelyére utal.

A földmágneses kutatást és a régészeti feltárást az MTA Régészeti Intézete és a Römisch-Germanische Kommission des Deutschen Archäologischen Instituts (Frankfurt am Main) közösen végezte. Munkatársak: Skriba Péter, Koós István, Soós Eszter, Horváth Eszter, Szöllősi Szilvia, Bollók Ádám, Petkes Zsolt, Cifra Szabolcs, Kaszab-Olschewsky Tünde.

BELÉNYESY KÁROLY – FREEDEN, UTA VON – VIDA TIVADAR

387. Szögliget, Hosszútetői-barlang

(Borsod-Abaúj-Zemplén megye) B

2005. szeptember 12–22. között folytattuk a barlang feltárását a nyitrai Régészeti Intézettel közösen. A terem bal oldali részének ásatását folytattuk, míg a jobb oldali részen maradandó tanúfalat hagytunk.

A barlang folyosóján a teremhez közeli részen 2003-ban sikerült elérni a többnyire már bolygatatlan Kyjatice-réteget. Idén itt egy jelentős ugyanilyen korú, többször megújított tüzelőhely került elő, nagy mennyiségű cserép- és állatcsontanyaggal. A tüzelőhely szintjével csaknem azonos mélységben olyan kőfeltöltéses réteget találtunk, mely nagy biztossággal keltezhető a késő bronzkori járósintnek. A tüzelőhely mellett két újabb aranykarika – a már ismert kincslelet újabb darabjai kerültek elő. A lelőhely természetes bolygatottsága rendkívül nagy mértékű.

A belső terem a csapadékos nyár következtében rosszul feltárható volt. A felső 60 cm-es réteg teljesen átforgatott. Kis mélységből egy – egyelőre a vastag rozsdá miatt nem keltezhető – vaskés került elő.

REZI-KATÓ GÁBOR

388. Szurdokpüspöki határa

(Nógrád megye) Pa, Ó, B, LT, Sza, Kö

2005. május 1. és november 30. között terepbejárást végeztünk a Zagyva-völgy két oldalán és a Zagyva-völgy K-i oldalán található hegylábi, domblábi területeken.

Alsó-Dolinka: A Zagyva bal teraszán, Alsó-Dolinka és Filimes területe között a vaddisznótúrásból késő bronzkori (Kyjatice), kelta és középkori kerámiát gyűjtöttünk (6. lh.).

Budai-domb: A Zagyva árteréből kiemelkedő teraszcsík tetején és lejtőjén őskori, szarmata és középkori kerámiát, fosszilis csontokat, kovaszilánkokat és megmunkált nyersanyagdarabokat gyűjtöttünk (4. lh.).